

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/25-13633
Otsuse kuupäev 12.12.2025
Komisjoni koosseis Alar Urm

Tarbija
Kaupleja Compensa Vienna Insurance Group, ADB Eesti filiaal (12970620)

Tarbija nõue Komisjonil hinnata, kas kindlustusandja on kohustatud laenukindlustuse alusel tasuma laenumakseid Tarbija eest.

Resolutsioon:

1. Jätta avaldus rahuldamata.
2. Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohusse.

Asjaolud:

Tarbija hinnangul on kindlustuslepingu alljärgnev säte tühine ning palub komisjonil seda hinnata.

"Kaotasin töö ja olen osalise töövõimega ning hetkel koduselravigil. Töö kaotamine lähisugulase ettevõttes ei loeta kindlustusjuhtumiks millega keeldutakse hüvitist maksmast.

Säte, mis välistab hüvitise maksmise on kindlustusvõtjat ebamõistlikult kahjustav ning seega tühine."

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja leiab, et kõnealune tingimus ei ole õigusvastane ning tühine.

Kaupleja esitas kokkuvõtvalt keeldumise põhjusteks:

"Riigikohus lahendis 3-2-1-152-14 punktis 11 rõhutanud, et kindlustusriskide määratlemine on üheks oluliseks teguriks kindlustusmaksete suuruse kujunemisel. Seega puudutab kindlustusriskide määratlemine vähemalt üldjuhul hinna ja üleantu väärtuse suhet, mistõttu ei allu sellised tingimused VÕS § 42 kontrollile.

See kehtib eeldusel, et tegemist ei ole „varjatud“ hoolsuskohustuste ettenägemisega kindlustusvõtjale (Riigikohtu 23. detsembri 2014.a otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-136-14, p 14). Sellest lähtuvalt on esimene keskne vaidlusküsimus see, kas avaldaja viidatud lepingutingimused kujutavad endast riskivälisust, mis ei allu VÕS § 42 lg 2 ega tüüptingimuste regulatsioonile. Kuivõrd Tingimuste punkt 22.2 ei ole varjatud hoolsuskohustus VÕS § 444 tähenduses, on tegemist riskivälisusega, mis ei allu tüüptingimuste regulatsioonile ega saa olla ebamõistlikult

kahjustav VÕS § 42 alusel.

Lisaks tuleb märkida, et kõnealune tüüptingimuse ei ole ka üllatav VÕS § 37 tähenduses.

Kohtuotsuses 2-24-8138 punktist 7 tuleneb põhimõte, kuidas tüüptingimuste üllatuslikkust hinnatakse. Tüüptingimuse hindamisel kontrollitakse, kas keskmiselt mõistlik isik oleks kindlustuslepingut sõlmides, tüüptingimusi lugedes, ilma liigse pingutuseta mõistnud, kas konkreetse juhtumi korral kuulub kindlustushüvitis maksmisele või mitte.

Antud juhul oleks keskmiselt mõistlik isik ilma liigse pingutuseta Tingimustega tutvudes saanud aru, et kindlustushüvitis ei kuulu maksmisele olukorras, kus kindlustusvõtja kaotab töö ettevõttes, mille juhatuse liige ta on.

Eeltoodust tulenevalt ei saa Tingimuste punkt 22.2 olla üllatuslik ning avaldaja taotlus tuleb jätta rahuldamata."

Komisjoni põhjendus:

Pooled on sõlminud kindlustuslepingu.

Vaidlus on selle üle, kas kindlustusandja poolt rakendatav tüüptingimus p 22.2 on seaduslik. Asjakohase normi sõnastus on järgmine:

„22. Töökoha kaotust ei loeta kindlustusjuhtumiks, kui: ...

22.2. kindlustusvõtja töötab ettevõttes, kus ta on nõukogu või juhatuse liige või välismaa äriühingu filiaali juhataja;“.

Komisjon nõustub kaupleja väidetega selle kohta, miks ei ole kohaldatav tüüptingimus tühine.

Tüüptingimustes tuleb eristada piiranguid, mis puudutavad kahju hüvitamisele seatavaid piiranguid, ohutuseeskirju kindlustusjuhtumi sätestamisest.

Vabatahtliku kindlustuse puhul ei ole alust kindlustusandjalt eeldada, et kindlustusjuhtumi suhtes ei ole piiranguid. Ei ole eeldust, et kõik kindlustuslepingud on koguriskikindlustuse põhimõttel. Sellist eeldust kindlustusteoorias ega võlaõigusseaduses ei ole. Kui isik sõlmib kindlustuslepingu enda hoone suhtes või enda laenu tagasimaksamise kohustuse suhtes siis ei ole alust eeldada näiteks, et pärast kindlustuslepingu sõlmimist hüvitab kindlustusandja kolme päeva jooksul laenu tagasi maksmata summa või hoone uuesti ehitamise maksumuse, mis iganes põhjusel hoone hävis või laenu tagasi ei makstud.

Tarbija ei ole esitanud põhjust sellele, miks on vaidlusalune tüüptingimus tühine. Vastavalt seadusele (TsMS § 230 lg 1) peab nõude esitaja enda esitatud asjaolud tõendama. Tüüptingimuse tühisus ei ole põhjustatav üksnes sellega, et selle alusel antud juhul hüvitist ei makstud.

Antud juhul sätestab tüüptingimus välistuse, et kui isik töötab ettevõttes, mille juhataja tema ise on, siis laenukindlustuse lepingu alusel tema töölt vabastamisega seotud kahju ei hüvitata. Sellise välistuse esinemine ei ole üllatav ja selle eesmärk on mõistetav. Kindlustusandja lähtub riskiteooriast ja keskmisest riskist. Sellises olukorras on väga ootamatu, kui isik enda juhitud ettevõtet vallandatakse ja teisalt on keskmisest väga erinev võimalus, et isik vallandatakse, kui sellega kaasneb talle kindlustushüvitis.

Vastavalt vaidlustatud tüüptingimusele ei ole toimunu kindlustusjuhtum (VÕS § 476 lg 1).

Kauplejal ei ole VÕS § 476 lg 1 alusel sissenõutavaks muutunud kahju hüvitise kohustust. Kaupleja kohustise rikkumine puudub ja tarbijal ei ole alust esitada kahju hüvitamise nõuet (VÕS § 100, 101 lg 1 p 3, 115).

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Alar Urm

/allkirjastatud digitaalselt/